

HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi
HAK-İŞ International Journal of Labour and Society

Cilt: 8, Yıl: 8, Sayı: 20
2019/1

HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi
HAK-İŞ International Journal of Labour and Society
Cilt: 8, Yıl: 8, Sayı: 20 / 2019 (1) /ISSN: 2147-3668/E-ISSN:2587-103X

Sahibi / Owner:

HAK-İŞ Konfederasyonu Adına Genel Başkan: Mahmut Arslan

Editör / Editor: Dr. Osman Yıldız

Editör Yardımcısı / Assistant Editor: Prof. Dr. Hasan Bozgeyikli

Yayın Danışmanı / Publishing Consultant: Yahya Düzenli

Akademik Danışman / Academic Advisor: Prof. Dr. Mehmet Karataş

Genel Yayın Yönetmeni / Genaral Director: Emir Osmanoğlu

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Responsible Editor: Av. Hüseyin Öz

Yayın ve Hakem Kurulu / Editorial Board*

Prof. Dr. Abdulkadir Şenkal, Kocaeli Üniversitesi • Prof. Dr. Adnan Mahiroğulları, Cumhuriyet Üniversitesi
• Doç. Dr. Ahmet Özcan, Çankırı Karatekin Üniversitesi • Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Tak, İst. Medeniyet
Üniversitesi • Prof. Dr. Aşkın Keser, Uludağ Üniversitesi • Prof. Dr. Banu Uçkan, Anadolu Üniversitesi • Prof.
Dr. Burhanettin Duran, SETA • Doç. Dr. Bünyamin Bacak, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi • Prof. Dr.
Cengiz Anık, Marmara Üniversitesi • Doç. Dr. Emel İslamoğlu, Sakarya Üniversitesi • Prof. Dr. Erdal Karagöl,
AYBÜ • Prof. Dr. Erdiç Yazıcı, Ankara HBVÜ • Prof. Dr. Faruk Sapançalı, Dokuz Eylül Üniversitesi • Doç.
Dr. Fatih Tayfur, ODTÜ • Prof. Dr. Fatmagül Bertkay, İstanbul Üniversitesi • Doç. Dr. İbrahim Yenen,
Kastamonu Üniversitesi • Doç. Dr. İdris Demirel, Celal Bayar Üniversitesi • Doç. Dr. Mehmet Merve
Özaydın, Ankara HBVÜ • Dr. Murat Yılmaz • Doç. Dr. Mustafa Altunoğlu, Anadolu Üniversitesi • Dr. Öğr.
Üyesi Münir Dedeoğlu, Karabük Üniversitesi • Dr. Öğr. Üyesi Nergis Dama, AYBÜ • Prof. Dr. Orçun İmga,
Polis Akademisi • Doç. Dr. Osman Özkul, Sakarya Üniversitesi • Prof. Dr. Tekin Akgeyik, İstanbul
Üniversitesi • Doç. Dr. Yavuz Bayram, Karadeniz Teknik Üniversitesi • Doç. Dr. H. Yunus Taş, Yalova
Üniversitesi

Danışma Kurulu / Advisory Board*

Prof. Dr. Zakir Avşar, Ankara HBVÜ • Prof. Dr. Adem Esen, İstanbul Üniversitesi • Prof. Dr. Adem Sözüer,
İstanbul Üniversitesi • Prof. Dr. Adnan Karaismailoğlu, Kırıkkale Üniversitesi • Prof. Dr. Alâattin Karaca,
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi • Prof. Dr. Ali Şafak, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi • Prof. Dr. Alpay
Hekimler, Namık Kemal Üniversitesi • Prof. Dr. Bilal Eryılmaz, İstanbul Medeniyet Ünv. • Prof. Dr. Birol
Akgün, AYBÜ • Prof. Dr. Celalettin Vatandaş, Karadeniz Teknik Üniversitesi • Prof. Dr. Fatih Uşan, AYBÜ •
Prof. Dr. Fevzi Demir, Yaşar Üniversitesi • Prof. Dr. İbrahim Erol Kozak, Karatay Üniversitesi • Prof. Dr.
İsmail Hakkı Genç, American University of Sharjah • Prof. Dr. Mehmet Karataş, Necmettin Erbakan
Üniversitesi • Prof. Dr. Necati Engeç, South Carolina State University • Prof. Dr. Refik Korkusuz, İstanbul
Medeniyet Üniversitesi • Doç. Dr. Şennur Özdemir, Ankara Üniversitesi • Prof. Dr. Şükrü Karatepe, T.C.
Cumhurbaşkanlığı • Prof. Dr. Vedat Bilgin, T.C. Cumhurbaşkanlığı • Prof. Dr. Yasin Aktay, AYBÜ • Prof. Dr.
Yavuz Atar, İbn Haldun Üniversitesi

*Soyadına göre alfabetik sırada *In alphabetical order by surname*

Baskı: Nisan 2019 / **Printed in:** April 2019

DergiPark: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/hakisdergi/>

Web: www.hakisemekvetoplum.org.tr

HAK-İŞ Konfederasyonu

Tunus Caddesi No: 37 Kavaklıdere/06680 Ankara

Tel: +90 312 417 80 02 Faks: +90 312 425 05 52

W: www.hakis.org.tr

E-mail: hakis@hakis.org.tr

Hazırlık ve İçerik Danışmanlığı

Preparation and Content Consultancy

ADAMOR Toplum Araştırmaları Merkezi

Tel: 0312 285 53 59 / Faks: 0312 285 53 99

W: www.adamor.com.tr

E-mail: hakisdergi@gmail.com

HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, yılda üç sayı yayımlanan hakemli bir dergidir. Yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Yazıların tüm hakları dergiye aittir. **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**, **ASOS (Akademia Sosyal Bilimler İndeksi)**, **SOBİAD** ve **ARASTIRMAX Bilimsel Yayın İndeksi** tarafından taranmaktadır.

HAK-İŞ International Journal of Labour and Society is a refereed journal which is published three times a year. The responsibility of published articles belongs to the authors. The rights of the published articles belong to the journal. **HAK-İŞ International Journal of Labour and Society** is searched through **ASOS (Akademia Social Sciences Index)**, **SOBİAD** and **ARASTIRMAX**.

YAYIN İLKELERİ

- Çalışma hayatının önemli kurumlarından biri olan **HAK-İŞ Konfederasyonu** tarafından yayımlanan **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**, gelen makalelerin herşeyden önce bilimsel yeterlilik kriterlerine uygun hazırlanmış olup olmadığına bakar.
- **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi** aynı zamanda, hazırlanan makalelerde çalışma hayatı alanında faaliyet yürüten kurumlara ilişkin görüşlerin objektif olarak yansıtılmasına büyük önem vermektedir.
- **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**, disiplinlerarası bir yaklaşımla çalışma hayatı, toplum, siyaset, ekonomi ve sosyal politika kavramlarını merkez alarak hazırlanan çalışmaların yer aldığı hakemli bir dergidir. Dergi **dört aylık** olmak üzere yılda üç (3) kez yayımlanır.
- **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**'nin yayım dili Türkçe'dir. Bununla birlikte, yaygın kullanıma sahip dillerde yazılmış makaleler de kabul edilir. Bu makaleler orijinal biçimleriyle ya da Türkçe'ye çevrilerek kullanılır.
- Dergide yayımlanan yazıların daha önce hiçbir yaygın organında yayımlanmamış, ilk defa **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**'nde yayımlanıyor olması gerekmektedir. Daha önce bilimsel bir toplantıda sunulmuş olan bildirimler, bu durumun belirtilmesi şartıyla kabul edilebilir. İlk yayımlandığı tarihten itibaren asgarî 25 yıl geçmiş olan; önem ve etki bakımından klasik metin olarak değerlendirilebilecek yazı ve çeviriler, daha önce yayımlanmamış olmaları kuralının istisnasını oluşturur. Bu tür metinlere daha önce yayımlanıp yayımlanmamış olmalarına bakılmaksızın **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**'nde yer verilebilir. Buna ilaveten, dergide, kitap eleştirileri de yayımlanabilmektedir.
- **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**'nde yayımlanan yazıların fikrî sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayım için kabul edilen metinlerin, fizikî ve elektronik ortamda, tam metin olarak yayımlanmak da dâhil olmak üzere, tüm yayım hakları **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**'ne aittir. Kullanılan çizim, fotoğraf ve görsel malzemelerin hakları da **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**'ne ve anlaşmalı olarak da çizer ve fotoğrafçılarına aittir.

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

6 • Takdim / Preface

8 • Editörden / Editorial

Makaleler / Articles

10 • M. Akif Özer

Kamu Hizmeti Anlayışında Değişim ve Yeni Sağ Politikalar
Changes in The Understanding of Public Service And New Right Policies

43 • Adnan Küçükali

Klasik İktisadi Düşünce İle Evrim Teorisinin Entelektüel Beraberliği
The Intellectual Relationship Between The Classical Economic Theory and The Evolution Theory

59 • Ahmet Cem Esenlikci • Mehmet Ali Engin

Avrupa Birliği Ülkelerinde Yaşayan Türk Göçmenlerin Sorunları
Problems of Turkish Migrants Living in The European Union Countries From 1960

78 • Tekin Akgeyik

Çalışanın Mesaiye Gecikmesini Etkileyen Faktörler (Bir Atık Yönetim Tesisinin Örneklemi Üzerine Ampirik Bir Araştırma)
Factors Affecting Employee's Lateness to Work (An Empirical Study on A Sample From A Waste Management Facility)

96 • Hasan Yuyucu

Çalışmanın Dönüşümü Üzerine Kısa Bir Değerlendirme
A Brief Evaluation on The Transformation of The Work

108 • Emin Ertürk

Kilise, Faiz, Kapitalizm: Günahıtan Meşruiyete Sancılı Bir Geçişin Anatomisi
Church, Interest, Capitalism: Anatomy of A Painful Transition From Sin To Legitimacy

135 • Çetin Bektaş

İşletmede İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Kalite Güvence Sistemlerinin Rolü
The Role of Quality Assurance Systems in Occupational Health and Safety

158 • Enes Yalçın

Toplumsal Tabakalaşma Sistemlerinin Genel İncelemesi
General Inspection of Social Stratification Systems

185 • Yazarlara Notlar

TAKDİM

HAK-İŞ Konfederasyonu olarak Türkiye’de ve içinde bulunduğumuz coğrafyada “sendikal hakların” gelişmesi, sendikal hareketin güçlenmesi için hem sahada hem de masada yoğun bir şekilde çalışıyoruz. Bir yandan sahadaki sendikal mücadelenin önündeki engelleri kaldırmak için gecesini gündüzüne katan konfederasyonumuz diğer yandan uluslararası alanda ülkemizi hak ettiği şekilde temsil etmektedir. Neo-liberal yaklaşımların sendikal mücadeleyi anlamsızlaştırmaya çalışmasına karşı ETUC ve benzeri sendikal mücadele örgütleriyle birlikte uluslararası alanda da emek mücadelesine katkıda bulunuyoruz.

*

HAK-İŞ, kamuda çalışan 1 milyona yakın taşeron işçinin, kadro almasındaki gösterdiği mücadele örneği ile taşeron sorununun çözülmesinde neoliberal dayatmalara karşı bir tarihi bir meydan okuma ortaya koymuştur. Bu meydan okuma sendikal mücadele tarihinde önemli bir başarı olarak daha şimdiden yazılmıştır. 1 milyona yakın taşeron işçinin kadroya geçmesi süreci HAK-İŞ’in başarısı olmasının yanında sendikal mücadelenin bütün aktörlerinin de aynı zamanda başarısıdır.

*

Biz neoliberal yaklaşımların uluslararası alanda hakimiyetine karşı işçinin ve emekçinin haklarını savunmak için de ulusüstü bir mücadele yaklaşımı ile hareket edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bundan dolayı uluslararası kurumlardaki üyeliklerimizi hem ülkemizin küresel misyonuna uygun bir şekilde bir şans olarak değerlendiriyor ve ajandamızı buna göre şekillendiriyoruz, hem de içinde bulunduğumuz yüzyılın hakim anlayışla-

rına karşı yeni bir mücadele yaklaşımı ortaya koymak için çalışıyoruz. Bu hakim yaklaşımda işçinin daha da güçlendirilmesi fikri etki faktörü yüksek en önemli araç ve seçenek olarak karımızda durmaktadır. Bunun için Avrupa'da ve Türkiye'de işyerlerindeki işçiler açısından demokrasiyi nasıl güçlendirebiliriz diye bir derdimiz olduğunu ifade etmeliyiz. Bugün işçinin bulunduğu ortamdaki demokratik alanı genişletmenin birkaç tane temel parametresi var. Başta işçilerin kendilerini güvende hissetmesi gerekiyor, çünkü işçilerin temelde iş güvencesine ihtiyaçları vardır. İkincisi işçilerin sendikalarının bu alanda demokratik süreçlere inanıp o süreçlerin gerçekten hayata geçirilmesi konusunda samimi olmaları gerekiyor. Üçüncüsü işçilerin de talepte bulunması gerekiyor. Eğer işçiler taleplerini güçlü bir şekilde ortaya koyarlarsa demokratik süreçlerden daha çok istifade etmeleri sağlanabilir. İşçilerin kendilerini özgürce ifade edemediği, bugün çalıştıkları işyerlerinde yarınlarına umutla bakamadığı ve kendilerini güvende hissetmedikleri bir işyerinde uzun vadeli kaliteli üretimin de zor olacağı çok açık bir şekilde ortadadır.

*

Biz HAK-İŞ olarak hem işyerlerindeki demokrasinin güçlendirilmesi hem işçilerin kendi taleplerini sendikasının bütün organlarına ulaştırması, hem de işyerinde kendisini güvende hissedip iş güvenliği sağlanarak işçilerin demokratik süreçlere katılımını sağlama açısından önemli çalışmalar yapıyoruz. Elinizdeki dergi de bu kapsamda değerlendirilmelidir. Katkısı olanlara emeklerinden dolayı teşekkür ediyorum.

Mahmut ARSLAN

HAK-İŞ Genel Başkanı

EDİTÖRDEN

Dergi olarak 20. Sayımız ile birlikte 8. yıla adım attık. Bu süreçte önemli çalışmaları okuyucu ve akademik camia ile buluşturduk. Hiç şüphesiz çalışma hayatında ortaya çıkan somut durumlara karşı akademik bilginin de açıklayıcı, yol gösterici bir kıvama ulaşması, hatta sahanın önünde olması gerekmektedir. Sahadaki gerçekleri anlayıp, varolan sorunlara köklü çözümler üretmeyen akademi köhneleşmeye yüz tutmaktan öteye gidemez.

*

Emek ve Toplum Dergisi sahadaki somut gerçeği anlayıp, yorumlayarak geleceğe bir ışık tutuma yaklaşımıyla son derece titiz ve disiplinli bir şekilde yedi yıl boyunca 200'ün üzerinde makale yayınladık. Bu makalelerin yayına hazırlanmasında temel çıkış noktası kuşkusuz çalışma hayatının bütün boyutlarıyla daha kaliteli olmasını sağlama amacıdır. Akademik bilgi üretiminin ötesinde çalışma hayatında ortaya çıkacak kalitenin bireyin yaşam kalitesini doğrudan etkileyeceğini düşünüyoruz. Dolayısıyla toplumda yaşam kalitesine erişimde en temel çıkış noktası çalışma hayatının insanca ve uluslararası standartlara göre düzenlenmesidir. İşte HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, çalışma hayatının insani bir gelişmişlik düzeyine göre kurgulanması amacıyla yayın yapan bilimsel bir meşaledir.

*

Bu sayıyla birlikte daha nitelikli yayın faaliyeti gerçekleştirmek için “yazarlara notlar” ve “yazım kuralları”nı daha ayrıntılı bir şekilde düzenledik. Yazıların teknik açıdan hem birbiriyle uyumlu olması hem de uluslararası niteliklere haiz olması açısından bu son derece önemlidir.

*

2019'un ilk sayısı olan bu dosyaya katkıda bulunan değerli yazarlarımıza katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz.

Dr. Osman Yıldız

Editör